

06.04.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**06 Nisan 2023
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

05 Nisan 2023 Perşembe

YASAMA BÖLÜMÜ

KANUN

7443 Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

TBMM KARARLARI

1361 Dilekçe Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tatili ve Aravermesi Sırasında Çalışabilmesine İlişkin Karar

1362 Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tatili ve Aravermesi Sırasında Çalışabilmesine İlişkin Karar

1363 İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tatili ve Aravermesi Sırasında Çalışabilmesine İlişkin Karar

1364 Kahramanmaraş Merkezli Depremlerin Sonuçlarının Tüm Yönleriyle Araştırılması, Depreme Dirençli Yapı Stokunun Oluşturulması ve Kentsel Dönüşüm Uygulamalarının Etkinliğinin Artırılması İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tatili ve Aravermesi Sırasında Çalışabilmesine İlişkin Karar

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ

— Olağanüstü Hal Kapsamında Elektronik Haberleşme Alanı ile Su Yapıları Denetim Hizmetlerine İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 140)

YÖNETMELİK

— Muş Alparslan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

— İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2023/10)

— İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2023/11)

— İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2023/12)

— Tıbbi Cihazların Elektronik Kullanım Talimatlarına İlişkin Tebliğ

KARAR

— Malvarlığının Dondurulması Kararlarının Kaldırılması Kararı (Karar Sayısı: 2023/4)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 30/11/2022 Tarihli ve E: 2019/17, K: 2022/145 Sayılı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 25/1/2023 Tarihli ve E: 2022/133, K: 2023/15 Sayılı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 15/2/2023 Tarihli ve 2018/36174 Başvuru Numaralı Kararı

Bakan Kirişci'den buğday fiyatlarına ilişkin açıklama

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişci, "Bugün buğdayın tonu ne kadar biliyor musunuz? Buradaki maliyetler de dahil, nakliye de dahil 295 dolar. Nereden geldi? 445 dolardan. Bu 295 dolar belki zaman içerisinde daha da düşebilir." dedi.

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişci, Sakarya'da tarım sektörü temsilcileriyle buluştu. Burada sektöre ilişkin değerlendirmelerde bulunan Bakan Kirişci, Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle yaşanan gıda krizi riskinin ortadan kaldırılmasına yönelik Türkiye'nin çabalarıyla oluşturulan Tahıl Koridoru Anlaşması'nın 19 Mart'tan itibaren 2 ay uzatılmasıyla rahat nefes aldıklarını söyledi.

Kirişci, "Bugün buğdayın tonu ne kadar biliyor musunuz? Buradaki maliyetler de dahil, nakliye de dahil 295 dolar. Nereden geldi? 445 dolardan. Bu 295 dolar belki zaman içerisinde daha da düşebilir." diye konuştu.

Kirişci, tahıl koridorunun 'barış koridoru'na dönüştüğünü vurgulayarak, "Ülke olarak biz de bundan pozitif yönde istifade etmiş olduk çünkü bu dışa bağımlılığınız, enerjide, gübrede dışa bağımlılığınız, bunların hepsi bizim için bir nefes almayı da beraberinde getirdi. Her ne kadar üretimde, tedarikte bir aksaklık olmamış olsa bile hem de pandemi dönemi de dahil üreticimiz, çiftçimiz tarlasında, ahırında, ağlında, kümesinde, bağında, bahçesinde üretmeye devam etti ve bizi dünyada diğer ülkelerden ayırtıran bir çiftçimiz oldu. Her daim olduğu gibi o dönemde de fedakarlık yapan bu ülkenin eli öpülesi üreticileri olmuş oldu." ifadelerini kullandı.

“20 yıllık sürede 96 milyar dolarlık ihracat fazlamız var”

Dünyadaki küresel ısınma ve iklim değişikliğinin önemine işaret eden Kirişçi, kuraklık konusunda sıkıntı yaşanmaması için suyun dikkatli kullanılması gerektiğini örnekler vererek açıkladı.

"Bu ülke üretmiyor, her şeyi ithal ediyor." diyenlere eleştiri de yönelten Kirişçi, "Bu ülke üretiyor. 85 milyonu, 4,5 milyon düzensiz göçmeni, 50 milyonun üzerinde turisti, 185 milyon bizim ülkemizi de bir hat olarak kullanıp başka ülkelere erişen turistleri, uçak yolcularını, artı 30 milyar dolarlık ihracat kapsamında da başka ülkelerdeki insanları doyuran bir tarım sektörü var. Bu ülkenin üreticisi üretiyor. 'Efendim, peki ithalat da yapıyoruz.' Doğru. O da var ama önemli olan ithalatla ihracat arasında net ihracatçı mısınız, net ithalatçı mısınız? Biz net ihracatçı konumundayız ve şu geride kalan 20 yıllık sürede 96 milyar dolarlık ihracat fazlamız var." şeklinde konuştu.

"Artık planlı üretimi hayata geçireceğiz"

Kirişçi, tarım ve orman alanlarında düzenlemeleri içeren kanun teklifinin TBMM Tarım Komisyonunda kabul edilerek yasalaştığını anımsatarak, "Değişikliklerden en önemlisi ve en can alıcı olanı; özellikle tarım tarafında planlı üretimle ilgili oldu. Artık planlı üretimi hayata geçireceğiz. Bu ülkenin kaynaklarından maksimum düzeyde yararlanma çabası içerisinde olacağız. Suyumuzu dikkate alacağız, toprağımızın verimliliğine bakacağız. Oradaki iklimsel değerleri esas alacağız." dedi.

Kırsaldan kente göç edildikten sonra 2 yıldan fazla boşta kalan tarla, bağ ve bahçelerin kiralanacağını, elde edilen kira gelirin yer sahiplerine verileceğini, bu şekilde toprakların boş kalmayacağını anlatarak, "Türkiye'de 3 milyon çiftçi ve 40 milyon hissedar var. 686 bin hektar alanda bu alanlar atıl durumda. Bu alanlar üretim için kullanılacak ve bu üretimden de elde edilecek gelirler ülkenin üretim miktarında, ihracatında, çiftçinin refahında, ülkenin tarımsal gayri safi hasılasında önemli artışlar sağlayacak. İsrafı önlemiş, tasarrufu da gerçekleştirmiş olacağız." diye konuştu.

Tarım ve orman alanlarında düzenlemeleri içeren kanun Resmi Gazete'de

Tarım ve orman alanlarına ilişkin düzenlemeleri içeren kanun bugünkü Resmi Gazete’de yayımlandı. Bu kapsamda Tarım ve Orman Bakanlığınca, tarım sektöründe sözleşmeli üretimin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için gerekli düzenlemeler yapılacak, sözleşmeli üretimi özendirmek için üreticilere, desteklerin verilmesinde öncelik tanınacak.

Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Kanuna göre, lif, tohum ve sap üretimi ile ilaç etkin maddesi elde etmeye yönelik çiçek ve yaprak üretimi amaçlı kenevir yetiştiriciliği, Tarım ve Orman Bakanlığının iznine tabi olacak.

Tarım sektörüyle ilgili politikaların tespit edilmesi, planlanması ve koordinasyonu ile ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak, uygulanmasında Bakanlık yetkili olacak.

Tarımsal üretimin planlanması, gıda güvencesi ve güvenliğinin sağlanması, verimliliğin artırılması, çevrenin korunması ve sürdürülebilirliğin tesis edilmesi için Bakanlıkça belirlenen ürün veya ürün gruplarının üretimine başlanmadan önce Bakanlıktan izin alınacak. Bakanlık, arz ve talep miktarıyla yeterlilik derecesini dikkate alarak hangi ürün veya ürün gruplarının üretileceği ile tarım havzası veya işletme bazında asgari ve azami üretim miktarlarını belirleyecek.

Bakanlıkça, tarım sektöründe sözleşmeli üretimin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için gerekli düzenlemeler yapılacak. Sözleşmeli üretimi özendirmek için üreticilere, desteklerin verilmesinde öncelik tanınacak.

Sözleşmeli üretimde irade serbestisi esas olacak ancak salgın hastalıklar, tarım ürünleri ticaretinde yaşanan gelişmeler karşısında arz güvenliğinin sağlanması, tarımsal üretimin iç veya dış talebe uygun ayarlanması veya bitki ve hayvan sağlığının korunması amacıyla ihtiyaç halinde bakanlıkça belirlenen ürün, ürün grupları, sözleşmeli olarak üretilecek.

Bakanlık, sözleşmeli üretimin geliştirilmesi, izlenmesi ve kontrol edilmesi için sözleşmenin taraflarını ve kapsamını içeren kayıt sistemleri oluşturacak, sözleşmeler bu kayıt sistemleri kullanılarak da düzenlenebilecek.

Sözleşmeli üretimde sigorta şartı

Tarımsal üretim sözleşmesine tabi ürünlere veya üretim varlıklarına sigorta yaptırılması zorunlu olacak.

Tarımsal üretim sözleşmelerinde belirtilen mücbir sebepler haricinde sözleşme kapsamında üretilen ürünün alımından veya satımından vazgeçen üretici ya da alıcılar için ceza koşulu belirlenecek. Ceza koşulu, alımından ya da satımından kaçınılan ürün miktarının sözleşmedeki bedelinin yüzde 20'sinden az ve yüzde 50'sinden fazla olamayacak. Et ve Süt Kurumunun taraf olduğu sözleşmelerde üretici için ceza koşulu alt sınırdan daha az belirlenebilecek veya ceza koşuluna yer verilmeyebilecektir.

Ormanlarda madencilik faaliyetleri

Devlet ormanlarına nakil vasıtaları ile yıkıntı veya inşaat atığı atmak ya da hafriyat veya çöp dökmek suretiyle ormanlara, doğal hayata ve çevreye verilen zarar "orman suçu" sayılacak.

Devlet ormanları içinde maden aranması ve işletilmesi ile madencilik faaliyeti için zorunlu tesis, yol, enerji, su, haberleşme ve altyapı tesislerine, fon bedelleri dışında bedeli alınarak Bakanlıkça izin verilecek.

Madencilik faaliyetlerinin ve faaliyetlerle ilgili her türlü yer, yol, bina ile tesislerin hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ormanlarda veya özel ormanlarda yapılmak istenmesi halinde Bakanlıkça izin verilmesi mümkün olacak.

Madencilik faaliyetlerinin sona ermesi sonucunda idareye teslim edilen veya terk edilen doğal yapısı bozulmuş orman alanları rehabilite edilecek.

Devlet ormanlarının yanmasından veya açıklıklarından faydalanılarak işgal, açma veya hangi şekilde olursa olsun kesme, sökme, budama veya boğma yollarıyla elde edilecek yerler ile buralarda yapılacak her türlü yapı ve tesisler, şahıslar adına tapuya tescil olunamayacak. Buralara doğrudan doğruya orman idaresince el konulacak.

Köylerde yer sarsıntısı, yangın, heyelan, sel ve çığ yüzünden felakete uğrayanların zati ihtiyaç alabilmesi için aranan "muhtaçlık" şartı kaldırılacak. Bu düzenlemenin yürürlük tarihi, yayım tarihinden 6 ay sonra olacak.

Orman idaresi, yangınları önlemek için en çok 5 yılda tahakkuk ettirilecek bir plan ve program dahilinde yangın emniyet yolları, yangın kule ve kulübeleri yapmak ve bunları idare merkezlerine telli ve telsiz telefonla bağlamakla mükellef olduğu gibi yangın tehlikesinin fazla olduğu mıntikalarda lüzum gördüğü yerlerde ve yeter miktarda yangın söndürme alet ve malzemesini havi motorlu vasıtalarla teçhiz ve takviye edilmiş yangın ekipleri bulunduracak.

Ormanlara hafriyat dökenele verilen cezalar artırılıyor

Kanunla ormanlara nakil vasıtaları ile yıkıntı veya inşaat atığı atan ya da hafriyat veya çöp dökmek suretiyle çevreye zarar verenlere yönelik cezalar ağırlaştırılarak para, müsadere ve hapis cezaları verilebilecek.

Orman idaresi tarafından kesilecek ağaçların tespitinde kullanılan damga ya da damga yerine geçecek işaretleri, ağaçları keserken dip kütükte bırakmayanlarla damgalı ya da işaretli ağaçları tespit edilen hadde nazaran daha yüksekten kesenlere, kesilen her ağaç için 500 lira idari para cezası verilecek.

Devlet ormanlarında orman idaresince belirlenen konak yerlerinden başka yerlerde geceleyenlere verilen ceza 50 liradan 1500 liraya çıkarılıyor.

Dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak orman yangınına sebep olanlara verilen 2 yıldan 7 yıla kadar hapis cezası, 3 yıldan 10 yıla kadar hapis cezasına çıkarılıyor.

Terör amaçlı yangın çıkartanlara verilen adli para cezası 20 bin günden 25 bin güne kadar olabilecek.

Kasten orman yakan kişi, 10 yıldan az olmamak üzere hapis ve 1000 günden 10 bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacak.

Suçun, yangına müdahalenin geciktirilmesi veya yangının söndürülmesinin zorlaştırılması amacıyla ve bu amacı gerçekleştirmeye elverişli olacak yer, zaman veya şartlarda işlenmesi halinde faile verilecek ceza yarı oranında artırılacak.

Orman Genel Müdürlüğüne yeni bir orman kadaastro komisyonu görevlendirilecek. Bu komisyon, orman kadaastrosu ve 2/B uygulamasını yapacak ve ilan edecek. İlan edilen orman kadaastro çalışmasındaki sınırlandırma esas alınacak. İlan tarihinden itibaren 30 gün içinde dava açılmadığı takdirde ilan edilen çalışma kesinleşecek.

İhtilafı tarım arazileri kiralanabilecek

Kanunla atıl durumda bulunan arazilerin özüne ve mülkiyet hakkına dokunulmaksızın, kamu yararı gözetilerek üretime kazandırılması ve bu şekilde ülke ekonomisine katkı sağlanması amacıyla bir düzenleme getiriliyor.

Buna göre, Bakanlık, Hazinesin özel mülkiyetinde veya devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan tarım arazileri hariç olmak üzere, mülkiyeti gerçek ve tüzel kişilere ait olup, hisselilik, mülkiyet ihtilafı, parçalılık, tarımsal faaliyete son verilmesi, göç veya başka bir sebeple üst üste iki yıl süreyle işlenmeyen tarım arazilerini tespit ederek, ekonomiye kazandırılması ve kamu yararına kullanılması için bu arazileri kira geliri arazi maliklerine ait olmak üzere ve arazinin vasfının değiştirilmemesi şartıyla sezonluk olarak rayiç bedelden aşağı olmamak üzere kiraya verebilecek.

Deprem nedeniyle OHAL ilan edilen illerde tarımsal amaçlı faaliyet gösteren kooperatifler ile üst kuruluşları, olağan genel kurul toplantılarını 31 Aralık 2023 tarihine kadar, yapı kooperatifleri ve üst kuruluşları ise olağan genel kurullarını 2023 mali yılı olağan genel kurulu toplantısı ile birleştirerek 30 Haziran 2024'e kadar yapabilecek.

"Tahıl ve gübre ihracatındaki sorunlar devam ediyor"

Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, "Rusya bu sefer 60 günlük dedi ve 120 güne uzatılabilmesi için beklentilerinin karşılanması gerektiğini söyledi. Burada Rusya'yı savunmak için söylemiyoruz ama halen tahıl ve gübre ihracatındaki sorunlar devam ediyor" dedi.

Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, NATO Dışışleri Bakanları Toplantısı'nın ardından Türkiye'nin NATO Daimi Temsilciliği'nde Türk gazetecilerle bir araya gelerek sorularını yanıtladı.

Çavuşoğlu, katıldığı NATO Dışışleri Bakanları Toplantısı oturumları hakkında bilgi verirken Ukrayna konulu oturumda son durumun değerlendirildiğini ve İstanbul Tahıl Anlaşması'nın uzatılması hakkında bilgi verdiğini aktardı.

Çavuşoğlu, Rusya Dışışleri Bakanı Sergey Lavrov'un Türkiye'ye yapacağı ziyarette, ikili düzeyde biriken konuları ele alacaklarının altını çizdi.

Türkiye'nin kilit rolü olacak

Ayrıca, görüşmede, Rusya-Ukrayna Savaşı, Türkiye'nin yürüttüğü diplomasi çabaları, arabuluculuk ve esir takasıyla ilgili konuların da gündeme geleceğini dile getiren Çavuşoğlu, şunları kaydetti:

"Tahıl anlaşması için biliyorsunuz, Rusya bu sefer 60 günlük dedi ve 120 güne uzatılabilmesi için beklentilerinin karşılanması gerektiğini söyledi. Burada Rusya'yı savunmak için söylemiyoruz ama halen tahıl ve gübre ihracatındaki sorunlar devam

ediyor. BM ile birlikte bunları nasıl çözebileceğimizi New York'ta Genel Sekreter'le (Antonio Guterres) görüştük. Şimdi bunun üzerinde çalışıyoruz. Biraz olgunlaştıktan sonra sizlerde de paylaşacağız. Burada Türkiye'nin yine kilit bir rolü olacak. Özellikle bu sorunlar nedir, ödeme, sigorta ve de gemilerin limanlardan alabilecekleri hizmetler. Özellikle, sigorta, bankacılık ve ödemelerle ilgili ABD ve İngiltere kilit ülkeler ve bu konuları hem (ABD Dışışleri Bakanı Antony) Blinken ile hem de (İngiltere Dışışleri Bakanı James) Cleverly ile ikili görüşmelerde ele aldık."

Hayvancılıkta yeni bir skandal!

Et ve Süt Kurumu, hayvancılıkta yeni bir skandala imza atmaya hazırlanıyor.

Sadettin inan

Tarım ve Orman Bakanlığı artan et fiyatlarının önünü geçmek için canlı hayvan ve karkas et ithalatına ağırlık verilirken, Et ve Süt Kurumu'nun yayınladığı son duyuru sektörde şok etkisi yaptı. Et ve Süt Kurumu, ithal edeceği 50 bin baş kasaplık hayvanı kurum mezbahalarında kestirmeyerek mevzuata aykırı bir şekilde özel sektöre canlı hayvan şeklinde satacak. Kurumun ithalat geçmişinde ilk kez böyle bir uygulama ile karşılaşılırken, ithal edilen kasaplık hayvanların canlı hayvan şeklinde satılacak olması da soru işaretlerini beraberinde getirdi.

İTHAL EDİLEEK 50 BİN CANLI HAYVAN DOĞRUDAN ÖZEL SEKTÖRE SATILACAK!

Et ve Süt Kurumu, canlı büyükbaş hayvanlardan elde edilecek karkas (Sakatat, deri ve yan ürünler dahil) satış duyurusu yayınladı. Duyuruda, kurumun 2023 Mayıs ayı sonuna kadar 50 bin baş canlı kesimlik sığırlardan elde edilecek karkasların (sakatat, deri ve yan ürünler dahil) satışı yapılacağı belirtildi.

KARKAS SATIŞI CANLI HAYVAN ÜZERİNDEN YAPILACAK!

Duyuruda şunlar kaydedildi: "Kurumumuz tarafından kırmızı et endüstrisi alanında (şarküteri üretimi yapan) faaliyet gösteren firmalara kesime hazır sığırlardan elde

edilecek karkas (sakatat, deri ve yan ürünler dahil) satışı yapılacaktır. Söz konusu karkas satışların fiyatlandırılması, canlı sığırların kilosu üzerinden yapıp satış, kesim sonrası elde edilecek karkasları (sakatat, deri ve yan ürünler dahil) kapsamaktadır. Kesime hazır büyükbaş hayvanlar alıcılar tarafından limandan teslim alınacak ve Kurumumuzla anlaşmalı kesimhanelerde kesimini yaptıracaktır.

İTHAL EDİLEN HAYVANLAR CANLI AĞIRLIK 90 LİRADAN SATILACAK

15-20 Nisan tarihleri arasında yapılacak olan satışlar 90,00 TL/Canlı Kg (KDV Hariç) olup daha sonraki satışlara ait tarih ve fiyat bilgileri Kurumumuz WEB sayfasında yayınlanacaktır. Başvurular 05.04.2023-11.04.2023 tarih saat 17:00'a kadar yapılacaktır.

İTHAL EDİLEN KASAPLIK HAYVANLAR MEVZUATA AYKIRI BİR ŞEKİLDE KESTİRİLMEDEN ÖZEL SEKTÖRE SATILACAK!

Et ve Süt Kurumu'nun bugüne kadar yaptığı canlı hayvan ithalatında ilk kez karşılaşılan bu uygulamanın kesinlikle kurum mevzuatına aykırı olduğuna dikkat çekilirken, ithal edilen canlı hayvanların özel sektöre doğrudan devredilemeyeceğini, bunun açıkça gümrük kaçakçılığına gireceğine vurgu yapılıyor.

SEKTÖR YETKİLİLERİNDEN GÜMRÜK KAÇAKÇILIĞINA GİRER UYARISI!

Et ve Süt Kurumu'na söz konusu kasaplık canlı hayvan ithalat yetkisi ile ilgili kontrol belgesinin, ithal edilecek hayvanın kesmek şartıyla verildiği belirtilirken, ithal edilen kasaplık hayvanların canlı olarak satılamayacağının altı çiziliyor.

ESK KENDİ KESİM HANELERİNDE KESİMİ NEDEN YAPTIRAMIYOR? MEVZUATA AYKIRI KESİMİLE KİME/KİMLERE NASIL BİR MENFAAT SAĞLANACAK?

Et ve Süt Kurumu'nun ithal ettiği kasaplık hayvanı mevzuata aykırı bir şekilde kesimini yapmadan canlı bir şekilde özel sektörde satmak istemesinin nedeni anlaşılabilirken, özel sektöre yapılacak canlı hayvan satışı da firmalardan 'fiyat taahhüdü' alınmayacağı için et fiyatlarının düşmesi konusunda da bu satışın olumlu bir katkısı olmayacak.

Soğanda ucuzluk için "erken hasat" umudu

Adana Tarım ve Orman Müdürü Muhammet Ali Tekin, turfanda soğanın kısa süre sonra tezgahlardaki yerini almasıyla soğan fiyatlarının düşmesini beklediklerini söyledi.

Tekin, Adana'da soğan üretim alanının artış gösterdiğini anlattı.

Türkiye'de en erken soğan hasadının Adana'da yapıldığını ifade eden Tekin, geçen yıl üretilen ürünlerin piyasa arzının sonuna yaklaşıldığını, depolarda soğanın iyice azaldığını dile getirdi.

Bu dönemde Adana'da üretilen soğanın yavaş yavaş piyasaya gireceğini belirten Tekin, şöyle devam etti:

"Adana'da yaklaşık 30 bin dekar alanda 135 bin ton civarında bir rekolte beklenmektedir. Geçen yıl 26 bin dekar alanda soğan üretimimiz vardı. Bu yıl üretim alanımız artmış durumda. Önümüzdeki günlerde Adana'da tam kapasiteyle soğan hasadına başlandığında fiyatlarda bir gerileme öngörüyoruz. İl olarak elimizden geldiği kadar da ülkemizin soğan ihtiyacını bu dönemde karşılamaya çalışıyoruz. Adana'daki soğan üretiminin en önemli olduğu nokta; Türkiye'deki ilk soğan hasadının yapıldığı, ülkenin tam sıkıştığı dönemde piyasaya soğan arz etmemizdir. Bu da ilimizi turfanda üretim açısından da önemli bir yere koymaktadır."

Tekin, Adana'da soğan hasadının haziran sonuna kadar devam edeceğini ifade etti.

Ürünün toplanmasının ardından birkaç gün tarlada kurumaya bırakıldığını anlatan Tekin, "Hasattan sonra tarlada birkaç gün ürünün kuruması gerekiyor. Kuruduktan 3-4 gün sonra da tezgahlarımızda soğanlarımız görülecektir. Vatandaşımız da bu konuda rahatlığa kavuşacaktır." dedi.

"Hasatla birlikte fiyatlar düşer"

Merkez Yüreğir ilçesinde 50 dönüm alanda soğan yetiştiren Kıyas Kocaağa da bir hafta içerisinde ürünün hasadına başlayacaklarını söyledi.

Ürünlerinin bu ayın 15'inden itibaren tezgahlarda yerini alacağını kaydeden Kocaağa, bazı üreticilerin "şu an fiyat yüksek" diye biraz erken hasat yaptığını dile getirdi.

Kocaağa, soğanın üst kabuğu kırmızılaşmadan yapılan hasadın ürüne zarar vereceğini vurguladı.

Şu an piyasada 30 liraya kadar ürünün bulunduğunu ifade eden Kocaağa, "Biz tarlada 10 liraya razıyız. Keşke 10 liradan bizden alsalar da götürüp 12-15 liraya satsınlar. Arada aracı kazanıyor, biz bir şey kazanamıyoruz. Şu an biz 10 liradan bile veremeyeceğimizi düşünüyoruz." diye konuştu.

Kocaağa, şu an piyasadaki soğanların depolardakiler olduğunu belirterek, şunları kaydetti:

"Hasatla birlikte fiyatlar düşer, bu şekilde kalmaz. Hasat yapıldığında fiyatlar illaki düşecektir, inecektir aşağı, bu şekilde kalmaz. 10-15 liraya düşse çiftçi de memnun olur, halk da memnun olur. Herkes mutlu olur fakat hakikaten 30 lira çok büyük fiyat. Arada tüccar parayı yiyor. Deposu olan depoya koyuyor. Adam 3-5 liraya soğan toplamış, şimdi 30 liraya satıyor. Birdenbire zengin oluyor ama çiftçi zengin olamıyor. Çiftçi bu faydayı görmüyor."

İstanbul Ticaret Odası, piyasaların şeffaflığını sağlamak ve kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla martta önceki aya göre İstanbul'da perakende fiyatı en fazla artan ve azalan ürünleri, fiyatları ve değişim oranlarıyla birlikte açıklamıştı. İstanbul'da martta önceki aya göre fiyatı en çok artan ürün yüzde 22,42 ile soğan olmuştu.

Piyasada et ve süt dengesi bozuluyor

Türkiye Süt reticileri Merkez Birlięi Başkanı Tefik Keskin piyasada et ve süt dengesinin bozulmaya başladığına dikkat çekti.

Keskin daha önce kesime giden süt ineklerinin kaderlerinin yine aynı olacağından endişeli.

Referans fiyatı uzun süredir değişmiyor. Piyasada son durum nedir?

Referans fiyatı değişmedi. Ama zaten artık bir önemi kalmadı. Serbest piyasada sütün fiyatı zaten yükseldi. Piyasa fiyatı 11-12 lirada güncelledi. Fakat süt tozu üreticileri fiyatları geriye çekmek için uğraşıyor.

Maliyetler ne kadar?

Maliyetler 10 lirayı geçti. Konsey fiyatı gncellerse fiyat yükseldi diye algı yapılacak. Aşağı çekilmesi için uğraşacaklar. Zaten piyasada fiyat yükseldi. Böyle bir çıkmaz var. Piyasada 11 lira maliyet; 10 lira + soğutma bedeli. Maliyetle satış fiyatı kafa kafaya geliyor. Fiyat 1 lira geri geldi ama bu market fiyatlarına yansımadı. şimdi 1 lira daha geri çekmek istiyorlar.

şimdi mevsimsel olarak süt arttı. Bahar aylarında sütün kontrolü güçtür. Ondan dolayı fiyatları geri çekmek istiyorlar. Olan üreticiye oluyor.

Ne yapmak gerekiyor?

Bakkalların zincir marketlerin karşısında kapanması gibi aile hayvancılığı bitiyor. Büyükler var piyasada 20-30 bin hayvan tutuyorlar. Fiyatlar çıkıyor, birden kesiyorlar. Bakanlığın küçük aile işletmelerini ayrıca desteklemesi lazım. Küçükler ayrı yönetmelikle korunmalı. Avrupa öyle yapıyor.

Fiyatlar düşerse...

Et ve süt dengeli olmazsa inekler kesime gider. 11 liraydı. Şimdi 1 lira aşağı geldi. Konya'da bilhassa 9 liraya çekmeye çalışıyorlar. Böyle giderse inekler de gider.

İç borç çevirme oranı 30 ayın zirvesinde

Artan bütçe açığına paralel olarak bu yılın ilk çeyreğinde planlananın yüzde 50 üzerinde iç borçlanmaya giden Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın iç borç çevirme oranı, yüzde 200'ü aştı.

Şebnem TURHAN

İlk çeyrekte hedefin yüzde 50 üzerinde iç borçlanma gerçekleştiren Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın iç borç çevirme rasyosu da yüzde 203,44'e çıktı. Hazine, ödediği her 1 TL borç karşılığında yeniden 2.03 lira borç alırken, en hızlı büyüyen müşterisi de yerli özel bankalar oldu.

Hazine ve Maliye Bakanlığı yılın ilk çeyreğinde tahvil ve kira sertifikası ihraçlarıyla 218.7 milyar lira iç borçlanma yaptı. Planlanan 142.5 milyar liralık iç borçlanma hedefinin 76.2 milyar lira üzerinde bir ilk çeyrek iç borçlanması gerçekleştirilirken Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın şubat itibariyle iç borçlanma oranı 3 aylık hareketli ortalama yüzde 203,44 ile Ağustos 2020 sonrasındaki en yüksek seviyeye ulaştı. Bakanlığın verilerine göre TL cinsi iç borç çevirme oranı şubat itibariyle yüzde 219,3'e ulaştı. Merkez Bankası'nın regülasyonları bankacılık sektörünü Hazine'nin sabit kuponlu tahvil ihraçlarına yönlendirirken geçen yıl şubata göre iç borç stokunda alınan payda en hızlı artış yerli özel bankalarda yaşandı.

Mayıs sonrası temmuz ve ağustos yüklü

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın verilerine göre Hazine'nin önünde yoğun iç borç ödemelerinin yaşanacağı bir 6 ay bulunuyor. İlk yüklü iç borç ödemesi mayıstaki 103.1 milyar liralık servis olacak. Mayısta 15.4 milyar liralık ana paraya karşın 87.7 milyar lira faiz ödemesi yapacak olan Hazine'nin temmuz ve ağustosta da yüklü iç borç servisleri bulunuyor. Temmuzda 105.1 milyar liralık anapara 11.7 milyar liralık faizle 116.8 milyar liralık, ağustosta ise 66.1 milyar lira ana paraya karşılık 58.3 milyar liralık faizle 124.4 milyar liralık iç borç servisi gerçekleştirilecek.

Merkez Bankası bankacılık sektörüne hem krediler hem de yabancı para mevduat oranı alanlarında belli sınırlar koyuyor ve bu sınırlar aşıldığında ek menkul kıymet alım zorunluluğu getiriyor. Bu durum Hazine'nin çok daha uygun maliyetli borçlanmasına neden olurken bankacılık sektöründe de sabit kuponlu tahvillere olan talebi artırıyor. Hazine hem vadeyi uzatır hem de maliyeti düşürürken iç borç çevirme rasyosu da yükseliyor. Geçen yılsonunda yüzde 132 olan iç borç çevirme rasyosu 2021 yılında ise yüzde 90 seviyesindeydi. Şimdi ise yüzde 200'ler aşılmış durumda.

Hazine'nin verilerine göre geçen yıl şubatta toplam borç stokunun yüzde 47,39'u iç borç stokuydu.

Bu oran bu yıl şubatta yüzde 48'e yükseldi. Toplam borç stoku içinde sabit faizli tahvillerin payı yüzde 24,55 iken bu yıl şubatta 2.67 puanlık yükselişle yüzde 27,17'ye çıktı. TÜFE'ye endeksi tahvillerin payı da yüzde 10,57'den 1.09 puanlık azalmayla yüzde 9,48'e indi.

Merkezi yönetim borç stokunun yapısı (toplama % oran olarak)

	Şubat 2022	Şubat 2023	Değişim
Toplam Borç Stoku	100	100	0
Sabit	69,8	71,84	2,04
Değişken	19,63	18,68	-0,95
TÜFE'ye Endeksli	10,57	9,48	-1,09
İç Borç Stoku	47,39	47,99	0,6
Sabit	24,55	27,17	2,62
Değişken	12,26	11,35	-0,91
TÜFE'ye Endeksli	10,57	9,48	-1,09
Dış Borç Stoku	52,61	52,01	-0,6
Sabit	45,25	44,67	-0,58
Değişken	7,37	7,34	-0,03
TL Stok	33,41	35,74	2,33
Döviz Stok	66,59	64,26	-2,33
Enstrüman Dağılımına Göre	100	100	0
Hazine Bonosu	0,48	0,02	-0,46
Toplam Tahvil	87,24	88,57	1,33
Devlet Tahvili	46,91	47,97	1,06
Uluslararası Tahvil	40,34	40,6	0,26
Kredi	12,28	11,41	-0,87

Merkezi yönetim iç borç kompozisyonu taşıyıcıya göre (toplama % oranı olarak)

	Şubat 2022	Şubat 2023	Değişim
Yurtiçi Yerleşikler	97,83	99,27	1,44
Bankacılık Kesimi	73,53	77,52	3,99
Kamu Bankaları	37,79	34,95	-2,84
Özel Bankalar	20,06	23,74	3,68
Yabancı Bankalar	8,95	11,63	2,68
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	1,15	1,10	-0,05
Katılım Bankaları	5,57	6,10	0,53
Banka Dışı Kesim	19,81	16,53	-3,28
Gerçek Kişiler	0,83	1,01	0,18
Tüzel Kişiler	11,68	10,31	-1,37
Menkul Kıymet Yatırım Fonları	7,29	5,21	-2,08
TCMB	4,49	5,22	0,73
Yurtdışı Yerleşikler	2,17	0,73	-1,44
Toplam	100	100,00	0,00

Kamu bankalarının payında 2.84 puanlık düşüş

İç borç kompozisyonunda yurtiçi yerleşiklerin payı geçen yıl şubatta yüzde 97,83 iken bu yıl şubatta 1.44 puanlık artışla yüzde 99,27'ye yükseldi. Bankacılık kesiminin payı da 4 puanlık artışla yüzde 77,52'ye çıkarken en hızlı artış yerli özel bankalarda yaşandı.

Kamu bankalarının iç borç stokundaki payı geçen yıl şubata göre 2.84 puan azalarak yüzde 34,95'e geriledi, yerli özel bankaların payı yüzde 20,06'dan 3,68 puanlık artışla yüzde 23,74'e yükseldi. Yabancı bankaların payı ise 2.68 puanlık artışla yüzde 8,95'ten yüzde 11,63'e çıktı. Yabancıların geçen yıl şubatta yüzde 2,17 olan payı ise yüzde 0,73'e kadar düştü.

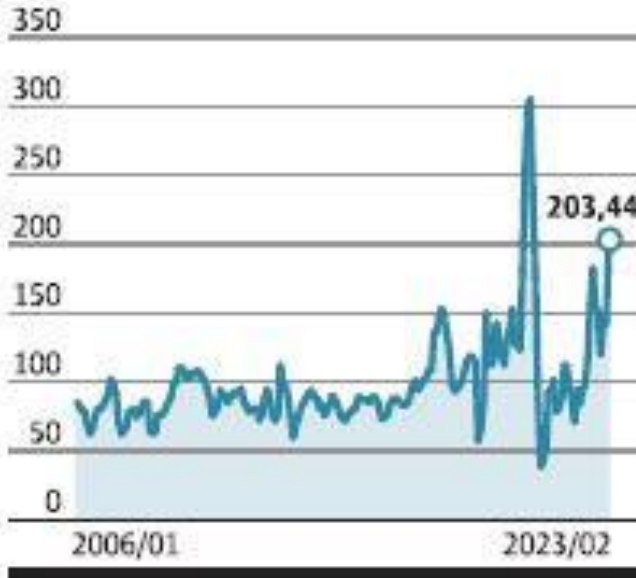
Ekonomistler Hazine'nin iç borç çevirme rasyosunun yükselişinin piyasaya ödediğinden fazla piyasadan borçlanma anlamına geldiğini dile getirerek borç verilebilir tüm kaynaklara Hazine'nin talip olduğunu vurguladı. Bu nedenle piyasaya verilebilecek kaynakların çoğunun Hazine'nin fonlanmasına gittiğini dile getiren ekonomistler özel sektörün ise bu kaynaklara erişiminin ise böylece azaldığını vurguladı. Ekonomistler, Hazine'nin nakit açığının şubatta 171.5 milyar lira ile rekor seviyeye çıkmasının da iç borç çevirme rasyosundaki artışta önemli olduğunu dile getirdi.

Yeşil tahvil ihracı için yetki verildi

Hazine ve Maliye Bakanlığı bu yılın ilk çeyreğinde iki eurobond ihracıyla toplam 5 milyar dolar dış borçlanma gerçekleştirdi. İlk kez düzenlenecek olan yeşil tahvil ihracı içinse dün yetki verildi. Hazine ve Maliye Bakanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre, Hazine USD cinsinden 2030 vadeli bir yeşil tahvil ihracı gerçekleştirmek üzere yetki verdi. Açıklamada "Hazine ve Maliye Bakanlığı, 2023 yılı dış finansman programı çerçevesinde ABD doları cinsinden 2030 vadeli bir yeşil tahvil ihracı gerçekleştirmek üzere Bank of America, ING, J.P. Morgan ve Standard Chartered'a yetki vermiştir" denildi. Hazine ihraç öncesi uluslararası piyasada Çevresel, Sosyal ve Yönetişim (ESG) kriterlerinde borçlanma için Sürdürülebilir Finansman Çerçeve Dokümanı'nın tanıtımlarını da içeren yatırımcı toplantıları düzenlemeye başlamıştı. 20 Mart'ta Avrupa'da başlayan ilgili yatırımcı görüşmelerine Hazine'nin yanı sıra çevre ve enerji bakanlıklarından da üst düzey katılım oldu. ING ve Standard Chartered Bank yatırımcı toplantılarını organize ediyor. Hazine bu yıl 10 milyar dolar seviyesinde dış borçlanma planlıyor.

İç borç çevirme rasyosu

(3-aylık hareketli ortalama, %)

ABD’li bankanın seçim sonrası Türkiye senaryosu

ABD’li yatırım bankası Morgan Stanley, 14 Mayıs seçimlerini kim kazanırsa kazansın ilk aşamada dolar/TL için artış öngördü.

Morgan Stanley, seçim sonrası senaryolarını içeren bir rapor yayımlayarak 3 Şubat tarihli raporundaki görüşleri güncelledi.

Banka ekonomistleri, seçim sonrasına ilişkin dolar/TL analizlerini paylaşırken uzmanlar seçimi kim kazanırsa kazansın dolar/TL’de yükseliş öngördü.

Hande Küçük, Alina Slyusarchuk ve James K Lord'un da aralarında bulunduğu bir grup ekonomist tarafından yazılan raporda Morgan Stanley uzmanlarının Türkiye’de çeşitli görüş alışverişlerinde bulunduğu belirtildi.

Banka yetkilileri Ankara ve İstanbul’da yerel uzmanlar, siyasetçiler ve ekonomistlerle buluşurken bu görüşmeler sonrası raporda bazı görüşler güncellendi.

Raporda, “Seçimlerden sonra politika çerçevesinde bir değişiklik olursa, TL muhtemelen beklediğimizden daha hızlı bir düzeltme karşı karşıya kalacaktır. Politika sürekliliği durumunda da bir döviz düzeltmesi kaçınılmaz olabilir” ifadeleri kullanıldı.

Uzmanların kaleme aldığı 3 farklı senaryo şöyle:

CUMHUR İTTİFAKI KAZANIRSA

AKP yetkilileri, muhtemelen nisan ortasına kadar açıklanacak bir seçim beyannamesi üzerinde çalışıyor. Bu çalışma, enflasyon ve cari açığa bağlı dengesizliklerin giderilmesini amaçlayan, yapısal reformlara ağırlık veren, büyüme ve istihdam odağını koruyan bir ekonomik programı içerecek. Politik değişimin olmadığı bu senaryoda geleneksel politikalara bir dönüş görmüyoruz.

Rusya ve Körfez ülkeleri gibi bölgesel ortaklardan gelen para girişlerine, düzenleyici adımlara ve aktif rezerv yönetimine bağlı olarak, dövizdeki ilk düzeltme daha sınırlı tutulabilir. Durum üçüncü çeyreğe kadar korunabilir ancak Dolar/TL'de yıl sonuna doğru daha keskin bir değer kaybı göreceğimizi tahmin ediyoruz.

Bu da, politika faizinde kısmi bir geri dönüşü tetikleyebilir. Bu senaryo, yeni bir makro politika çerçevesi yürürlüğe girene kadar muhtemelen enflasyonda yukarı yönlü bir harekete ve 2024'te bir durgunluğa neden olacaktır.

MİLLET İTTİFAKI KAZANIRSA

Muhalefetin potansiyel politika yapıcıları, yeni bir makro politika çerçevesi yürürlüğe girene kadar meydana gelebilecek olası piyasa aksaklıklarını en aza indirmek için seçimlerin hemen sonrasına odaklanıyor.

Seçimler öncesinde Hazine, TCMB, BDDK ve SPK gibi temel ekonomi ve finansal politika kurumlarında rol alması muhtemel isimler ve ekipler ile yönetim yapısı üzerinde çalışılıyor.

Bu senaryoda döviz girişleri yeniden başlayana kadar kur üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturması muhtemel.

Büyük bir kur düzeltmesi, enflasyon için daha yüksek bir başlangıç noktası anlamına gelebilir ve politika faizlerinde daha büyük bir güncelleme gerektirebilir. Bu da daha sert bir durgunluk riskini artırır.

Manşet enflasyon beklentisinin seçim sonrası yüzde 45 olması ve 12 ay sonrası için bu beklentinin yüzde 32 civarında olması nedeniyle politika faizinde ilk hareketin yüzde 30-35'e çıkmasını öngörüyoruz. Böyle bir senaryoda faizlerin yıl sonuna kadar yüzde 40-45'e yükseldiğini öngörüyoruz.

2024'te anlamlı bir enflasyon düşüşü ve üç çeyreklik bir durgunluğun ardından nispeten hızlı bir toparlanma bekliyoruz.

SİYASİ BELİRSİZLİKTE

06.04.2023

Daha önce bu üçüncü senaryoyu, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın cumhurbaşkanlığını elinde tuttuğu ancak parlamentodaki çoğunluğu kaybettiği bölünmüş bir sonuç olarak çerçevelemiştik. Bunun şu anda pek mümkün olmadığını düşünüyoruz

Bu durumu olası bir seçim yenilenmesini gerektirebilecek bir senaryo olarak yeniden kurguluyoruz. Böyle bir durumda artan siyasi belirsizlik, dövizde büyük bir değişikliğe yol açabilir ve düzensiz bir hareket getirebilir.

Hazine, yeşil tahvil ihraç edecek

Hazine ve Maliye Bakanlığı bu yılın ilk çeyreğinde iki eurobond ihracıyla toplam 5 milyar dolar dış borçlanma gerçekleştirdi. İlk kez düzenlenecek olan yeşil tahvil ihracı içinse bugün Bank of America, ING, J.P. Morgan ve Standard Chartered'a yetki verildi.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre, Hazine USD cinsinden 2030 vadeli bir yeşil tahvil ihracı gerçekleştirmek üzere yetki verdi.

Açıklamada “Hazine ve Maliye Bakanlığı, 2023 yılı dış finansman programı çerçevesinde ABD doları cinsinden 2030 vadeli bir yeşil tahvil ihracı gerçekleştirmek üzere Bank of America, ING, J.P. Morgan ve Standard Chartered'a yetki vermiştir” denildi. İhraçta ilk getiri beklentisi yüzde 9,6 oldu.

Hazine ihraç öncesi uluslararası piyasada Çevresel, Sosyal ve Yönetişim (ESG) kriterlerinde borçlanma için Sürdürülebilir Finansman Çerçeve Dokümanı'nın tanıtımlarını da içeren yatırımcı toplantıları düzenlemeye başlamıştı.

20 Mart'ta Avrupa'da başlayan ilgili yatırımcı görüşmelerine Hazine'nin yanı sıra çevre ve enerji bakanlıklarından da üst düzey katılım oldu. ING ve Standard Chartered Bank yatırımcı toplantılarını organize ediyor. Hazine bu yıl 10 milyar dolar seviyesinde dış borçlanma planlıyor.

Bir yerlerde hata yapıyoruz ama...

Alaattin AKTAŞ

06 Nisan 2023 Perşembe

✓ Bir buçuk yıl önce; 2021'in sonbaharında yıllık dış ticaret açığı 1, şimdiki açık ise yaklaşık 3...

✓ Üstelik bu sürede TL dolara karşı yarıdan fazla değer yitirmiş...

✓ Ekonomiyi kendi haline bıraksanız, bu olmaz. Demek ki birileri el birliğiyle, azimle bunun için çalışmış ya da büyük hatalar yapmış!

Türkiye ekonomisinde dönüm noktası olan önemli tarihler var. Bu tarihlerde genellikle sürdürülemez duruma gelen ekonomik gidişat karşısında aksiyon alındı. 24 Ocak gibi, 5 Nisan gibi... Ya da krizler; 2001 krizi gibi... Niye o duruma sürüklenildiği ve sonrasında başarılı olup olunmadığı ayrı...

Son dönemde ise iyi kötü yolunda giden ekonominin tekerine çomak sokulan bir tarih var; Eylül 2021... Hani şu nas gerekçesiyle faiz indirimine başlanan tarih.

O tarihten beri belimizi doğrultamadık. Enflasyon rekorlar kırdı; bakmayın son dönemde matematiksel olarak yıllık oranda yaşanan gerilemeye, hayat pahalılığı görülmedik ölçüde kemikleşti.

Faizin nas gerekçesiyle indirildiği yoktu zaten. Yeni bir ekonomi politikasına geçilmek isteniyordu, geçildi de. Yüksek enflasyon, enflasyonun çok altında tutulan mevduat ve kredi faizi... Bu servet transferi demekti ve gerçekleşti.

Faiz düşürülünce kurun yükseleceği de tabii ki biliniyordu. Kur yükseldi, hem de ne yükselme! Bu şekilde dış ticaret açığının aşağı çekileceği, böylece cari dengedeki açığın küçültüleceği, hatta fazlaya geçileceği umuluyor ve sürekli olarak bu dile getiriliyordu.

N'oldu peki! Her ne kadar hala her ay "İhracat rekoru kırdık" nutku dinliyorsak da asıl rekoru ithalatta kırdığımız gerçeği ortada.

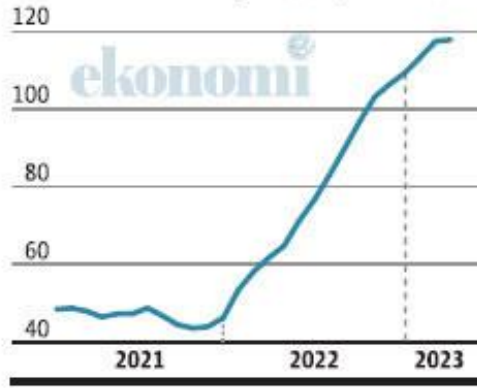
118 milyar dolarlık açık

Ticaret Bakanlığı mart ayının dış ticaret verilerini geçtiğimiz gün açıkladı. Aslında mart ayındaki durum fena değilmiş gibi görünüyor. Geçen yıla göre ihracat yüzde 4.4 artarken ithalattaki artış yüzde 4.2'de kalmış. Ancak üç ayın toplamında ithalat ihracattan yine de daha hızlı artmış.

Mart ayındaki veriler fena değilmiş izlenimi verse de ihracatın ithalatı karşılama oranı hala yüzde 73'lerde. Bu oran çeyrek bazlı olarak ise yüzde 64'lerde...

Değerlendirmeyi daha geniş bir zaman diliminde yapmakta yarar var. Yani yıllık... Son bir yıldaki ticaret açığı 118 milyar doları buldu. Yıllık bazda ihracatın ithalatı karşılama oranı ise yüzde 68 düzeyinde.

Yıllıklandırılmış açık nereden nereye! (Milyar dolar)

Yıllıklandırılmış dış ticaret (Milyar dolar)

	İhracat	İthalat	Açık
Ocak 21	169,9	218,4	48,4
Şubat	171,3	220,0	48,7
Mart	176,9	224,8	47,9
Nisan	186,7	233,1	46,4
Mayıs	193,2	240,3	47,2
Haziran	199,5	246,6	47,2
Temmuz	200,9	249,6	48,7
Ağustos	207,3	254,0	46,7
Eylül	212,1	256,5	44,4
Ekim	215,5	259,0	43,5
Kasım	220,8	264,7	43,9
Aralık	225,2	271,4	46,2
Ocak 22	227,8	281,2	53,4
Şubat	231,7	289,8	58,1
Mart	235,4	297,0	61,7
Nisan	239,9	304,7	64,7
Mayıs	242,4	313,7	71,2
Haziran	246,0	322,6	76,6
Temmuz	248,2	331,2	83,0
Ağustos	250,6	340,6	89,9
Eylül	252,5	349,4	96,9
Ekim	253,1	356,4	103,3
Kasım	253,5	360,2	106,6
Aralık	254,2	363,7	109,5
Ocak 23	256,0	369,5	113,5
Şubat	254,7	372,3	117,6
Mart	255,8	373,7	118,0

1'den 3'e!

Başa dönelim; Eylül 2021'i ekonominin tekerine çomak sokulan tarih olarak nitelemiştik. Zaten başımıza ne geldiyse o tarihten sonraki bozulma yüzünden geldi.

Eylül 2021'deki faiz indiriminin dış ticareti henüz etkilemediği aylarda; yani eylül, ekim ve kasım aylarında yıllıklandırılmış ticaret açığı 43-44 milyar dolar civarındaydı.

Bakınız; bir buçuk yıl önce yıllık olarak 43-44 milyar dolar açık veriyorken, bu yılın yalnızca ilk çeyreği toplamında 35 milyar dolar açıkla yüz yüze geldik.

2021'in sonbaharı; yıllık bazdaki ticaret açığı 43-44 milyar dolar...

Bu yılın mart ayı sonu; yıllık bazdaki açık 118 milyar dolar.

Bir buçuk yıl önce 1 olan ticaret açığını şimdi neredeyse 3 yapmışız!

Bu büyük beceri ister, gerçekten!

Üstelik bu dönemde Türk parasına da yarı yarıya, hatta biraz daha fazla değer kaybettirmişsiniz. Dolar 8.50'lerden 19'lara çıkmış.

Sahi "Bir yerde yanlış mı yapıyoruz acaba" diye düşünen var mıdır?

Yıllık ihracat yedi aydır yatay

Siyasetçilerin rekor söylemi hiç bitmiyor, bitecek gibi de değil...

Kimi ay tutuyor, o ayın sayısını ön plana getiriyorlar.

Kimi ay tutuyor, yıllık bazdaki tutarı malzeme yapıyorlar.

Artık hangisi yüksekse, hangisi rekor olarak görülüyorsa.

Hep küçük fotoğrafın küçük bir ayrıntısı peşindeler.

Oysa büyük fotoğraf sevimsiz şeyler söylüyor.

İşte yıllık ticaret açığının bir buçuk yılda 1'den 3'e çıkması...

Rekor rekor deniliyor da peki yıllıklandırılmış ihracatın yedi aydır yatay seyrediyor olmasına nasıl bir yorum getireceğiz?

Yıllık ihracat eylül ayında 252.5 milyar dolardı. Mart ayına geldik, yıllık tutar 255.8 milyar dolar. Hepsi hepsi bu!

Ama aynı dönemde ithalat çok daha hızlı bir artış gösterdi. Üstelik son dönemde enerji faturası çok büyümediği halde...

İhracat ivmesine “değerli TL” baskısı

Naki BAKIR

06 Nisan 2023 Perşembe

İhracat ivmesini baskılayan, ithalatı cazip hale getiren ve bu yüzden dış ticaret ve cari işlemler açıklarının büyümesinde başlıca faktör olarak gösterilen ve özellikle yerli girdi ağırlıklı ihracatçı sektörlerin yakınmasına yol açan Türk Lirası'ndaki dövize karşı “reel” değerlenme, bu yılın ilk çeyreğinde de devam etti.

Türk Lirası, dövize karşı “reel” olarak mart ayında yüzde 1,3, yılın ilk çeyreğinde yüzde 8,3, son bir yılda yüzde 10,3 değerlendirildi.

İlk çeyrekte ihracat artışı yüzde 2,5'te kalırken, ithalat yüzde 11,4 arttı ve dış ticaret açığı yüzde 31,5 büyüyerek 34,9 milyar dolara ulaştı.

TL'nin reel olarak yüzde 54,9 değer yitirdiği 2014-2021 arasında yıllık ihracat yüzde 35,3 büyürken, yıllık ithalattaki büyüme yüzde 8,1'de kalmış, yıllık dış ticaret açığı yüzde 45,4 küçülerek 46,2 milyar dolara kadar inmişti.

TL'de değerlenmenin yeniden başladığı 2022'de tersine dönen trendde 109,5 milyar dolarla rekor kıran dış ticaret açığındaki büyüme bu yıl da devam etti.

Merkez Bankası'nın, dış ticarete en fazla paya sahip ülkelerin para birimlerinden oluşan sepete göre oluşturduğu; Türkiye ve bu ülkelerin tüketici enflasyonlarından arındırılarak hesaplanan Reel Efektif Kur Endeksi'ne göre TL'nin sepet karşısındaki değerini ifade eden ve 2003 yılı itibariyle 100 kabul edilen değeri, 2022 sonunda 54,84 düzeyinde bulunuyordu.

Endeks, bu yıl ocak sonunda 57,02'ye, şubatta 58,6'ya ve martta 59,38'e kadar yükseldi. Buna göre TL, döviz sepeti karşısında ocak ayında yüzde 4, şubatta yüzde 2,8 ve kurlarda kısmen yukarı doğru hareketin başladığı martta yüzde 1,3 olmak üzere üç ayda kümülatif olarak yüzde 8,3 oranında bir reel değerlenme kaydetti.

Dolar ve Euro'ya karşı değerlenme daha fazla

Reel kur endeksine göre mart itibarıyla TL, döviz sepeti karşısında bir yıl öncesine göre de yüzde 10,3 daha değerli konumda bulunuyor. Gelişmekte olan ve gelişmiş ülkeler bazında yapılan alt endeksler ise yıllık bazda farklı sonuç ortaya koyuyor.

Bu yıl ilk üç ayda gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelerin para birimlerine göre yaklaşık aynı oranlarda reel değerlenme kaydeden TL'nin, bir yıl öncesine göre ise gelişmekte olan ülkeler dövizlerine karşı yüzde 8,7; dolar, Euro gibi gelişmiş ülke para birimlerine karşı ise yüzde 12 ile çok daha fazla değerlendiği görülüyor.

Türkiye'nin dış ticaretinin büyük bölümünü bu para birimleri ile yapıyor olması nedeniyle, TL'nin bu dövizlere karşı değerlenmesi dış ticarete daha büyük etki yaratıyor.

Dış ticarete etkisi

SON ON YILDA TL'NİN REEL DEĞERİ VE DIŞ TİCARETİN SEYRİ								
	REDK	Değ.	İhracat	Değ.	İthalat	Değ.	D.T.A.	Değ.
	Endeksi	(%)	(Milyar \$)	(%)	(Milyar \$)	(%)	(Milyar \$)	(%)
2013	100,9	-9,1	161,5	5,8	260,8	10,3	-99,3	18,4
2014	105,7	4,8	166,5	3,1	251,1	-3,7	-84,6	-14,8
2015	99,0	-6,3	151,0	-9,3	213,6	-14,9	-62,6	-26,0
2016	93,5	-5,6	149,2	-1,1	202,2	-5,4	-52,9	-15,5
2017	86,3	-7,7	164,5	10,2	238,7	18,1	-74,2	40,2
2018	76,3	-11,5	177,2	7,7	231,2	-3,2	-54,0	-27,3
2019	76,1	-0,3	180,8	2,1	210,3	-9,0	-29,5	-45,3
2020	62,0	-18,5	169,6	-6,2	219,5	4,4	-49,9	69,0
2021	47,7	-23,0	225,2	32,8	271,4	23,6	-46,2	-7,4
2022	54,8	15,0	254,2	12,9	363,7	34,0	-109,5	137,0

2022'de yaşanan TL'de reel değerlenmenin ihracatı baskılayıcı, ithalatı artırıcı etkisi bu yıl da kendini hissettirdi.

Özellikle yerli girdi ağırlıklı çalışan sektörler başta olmak üzere içeride maliyetler hızlı artarken, kurların baskılanması nedeniyle ihracat gelirinin buna paralel artmaması ihracatçıları zorlar hale geldi. TL'de reel değerlenmenin genel olarak dış ticarete

olumsuz etkisi, ilk çeyrekte dış ticaret açığında hızlı büyüme şeklinde kendini gösterdi.

TÜİK'in ocak-şubat ve Ticaret Bakanlığı'nın mart ayı geçici verilerine göre yılın ilk çeyreğinde toplam ihracat geçen yılın aynı dönemine göre sadece yüzde 2,5 artışla yaklaşık 61,6 milyar dolar olurken, ithalat yüzde 11,4'lük bir artışla 96,5 milyar dolara ulaştı. Bu yıl ilk üç ayda 34,9 milyar dolarla geçen yılın aynı dönemindekinin yüzde 31,5 üzerinde dış ticaret açığı verildi.

Aylık bazda TÜİK verilerine bakıldığında ocakta yüzde 10,3'lük ihracat artışına karşılık ithalat artışının yüzde 20,7'ye ulaştığı, şubatta ise ithalat yüzde 10,1 artarken ihracatın yüzde 6,4 oranında gerilediği dikkati çekti.

TL'NİN DÖVİZ SEPETİ KARŞISINDAKİ DEĞERİ (2003=100)			
	TÜFE Bazlı Reel Efektif Döviz Kuru	TÜFE- Gelişen Ülkeler Bazlı REDK	TÜFE- Gelişmiş Ülkeler Bazlı REDK
Mart 22	53,82	43,84	61,54
Nisan 22	56,92	45,66	66,06
Mayıs 22	55,57	44,12	65,14
Haziran 22	53,09	41,89	62,61
Temmuz 22	53,92	42,27	64,00
Ağustos 22	52,84	41,55	62,53
Eylül 22	54,43	42,75	64,48
Ekim 22	55,56	43,62	65,86
Kasım 22	55,78	44,38	65,27
Aralık 22	54,84	43,99	63,66
Ocak 23	57,02	45,89	65,98
Şubat 23	58,60	47,10	67,89
Mart 23	59,38	47,63	68,93
TL'NİN DEĞERİNDEKİ REEL DEĞİŞİM (%)			
Mart	1,33	1,13	1,53
Ocak-Mart	8,28	8,27	8,28
Son bir yıl	10,33	8,65	12,01

Ticaret Bakanlığı verilerine göre ise TL'de reel değerlenmenin hız kestiği mart ayında ihracat yüzde 4,4 artarken, ithalat artışı yüzde 4,2 ile bunun altında kaldı. TÜİK tarafından mart ayı dış ticaret verileri açıklandığında tablo daha netleşecek.

Reel kur ve dış ticaretin seyri Türkiye'nin 2011 yılında 105,9 milyar dolarla rekor kıran dış ticaret açığı, izleyen dönemde, özellikle TL'nin döviz karşısında reel olarak değer

yitirdiği 2014 sonrasında hızlı küçülmüştü. Reel kur endeksinin 2014 sonunda 105,7 olan değeri izleyen dönemde sürekli gerileyerek 2021 sonunda 47,7'ye kadar inmiş, başka deyişle TL bu dönemde dövize karşı reel olarak yüzde 54,9 değer yitirmişti.

Bunun da etkisiyle 2014-2021 arasında yıllık ihracat yüzde 35,3 büyüyerek 166,5 milyar dolardan 225,2 milyar dolara yükselirken, yıllık ithalat sadece yüzde 8,1'lik bir büyümeyle 251,1 milyar dolardan 271,4 milyar dolara çıkmış; bunun sonucunda yıllık dış ticaret açığı yüzde 45,4 küçülerek 46,2 milyar dolara kadar gerilemişti.

2022 kırılma yılı

2022 yılında ise kurların baskılanması sonucu TL yeniden reel olarak değerlendirilmeye başladı, bu da dış ticarete yeni bir bozulma süreci başlattı. Reel kur endeksinin 2021 sonunda 47,7'ye kadar inen değeri, 2022 sonunda 54,8'e yükseldi. Buna göre TL, geçen yılın tümünde döviz sepeti karşısında reel olarak yüzde 15 değerlendirildi.

Bunun da etkisiyle geçen yıl yüzde 12,9 artışla 254,2 milyar dolar olan ihracata karşılık ithalat yüzde 34'lük bir artışla 363,7 milyar dolar, dış ticaret açığı da yüzde 137'lik artışla 109,5 milyar dolarla tüm yılların rekorunu kırdı.

Tek neden kur mu?

Yıllar itibariyle reel kur ve dış ticaret verileri, ekonomide geçerli “ceteris paribus” (diğer koşullar sabitken) koşulu baz alındığında, TL'nin dış ticaret yapılan ülke dövizleri karşısında değerlendirilmesinin ithalatı hızlı artırarak dış ticaret açığını büyüten başlıca faktör olduğunu; değer yitirmesinin ise tersine etki yaparak açığı küçülttüğünü ortaya koyuyor. Ancak küresel ve ulusal ekonomide yaşanan arızı gelişmelerin de dış ticaretin seyrini değiştirici etkisi bulunuyor.

Son yıllarda Covid-19 pandemisi, küresel ekonomide olumsuz gelişmeler, bölgesel savaşlar, artan jeopolitik riskler ve özellikle şubat ayında Türkiye'nin 11 ilinde büyük kayıplara yol açan depremlerin ulusal ekonomiye olan etkisini de dikkate almak gerekiyor.

Kurlara enflasyon ayarı gelir mi?

Ekonomi yönetiminin, özellikle son bir yılda döviz satışları yoluyla doğrudan ve Kur Korumalı Mevduat (KKM) uygulaması ile dövize talebi azaltıp liralasmaya ağırlık verme yoluyla da dolaylı müdahale ile kuru baskılama politikası sonucu TL'nin reel olarak değerlendirilmesi, dış ticarete olumsuz yansıyor.

Dış ticarete dengelerin korunması için ulusal paranın ticaret yapılan ülkelerin dövizleri karşısındaki değerinin, Türkiye ve bu ülkelerin enflasyonları paralelinde seyretmesi gerektiği belirtiliyor. Çoğu ihracatçı sektör, kur-enflasyon makasının kapanmasını talep ediyor.

06.04.2023

Ocak, şubat, mart aylarındaki değışimlere ardışık olarak bakıldığında TL’de reel değerlenmenin devam etmekle birlikte giderek hız kestiğı de görölüyor. Kurlarda son günlerde yaşanan hareketlilik, kur artışienflasyon makasının kısmen de olsa daralması anlamına geliyor.

Mart ayı dış ticaret performansında da bunun etkisi bulunuyor. Ancak genel seçime kadar olan dönemde bu kur politikasından radikal bir dönüş bekleyenler azınlıkta.

Abdulkadir Selvi

Akşener'den kurşunla tehlikeli şov

Parlamento muhabirliğim süresince birçok olaya tanıklık ettim.

Meclis'te İdris Arıkan ile Zeki Çeliker'in kavgasını yatıştırmak için araya giren DYP Siirt Milletvekili Abdurrezzak Ceylan'ın vurulması, Genel Kurul salonunda çıkan yumruklu kavgada DYP Şanlıurfa Milletvekili Fevzi Şıhanlıoğlu'nun kalp krizi geçirerek ölmesi, Esat Kıratlıoğlu ile Mehmet Köstepen'in iktidar kulisinde yumruklaşması, Kılıçdaroğlu'na yapılan yumruklu saldırı gibi birçok olayı yaşadım.

Fotoğraf: Selahattin SÖNMEZ

O kurşun Akşener'in eline yakışmadı.

Genel Kurul salonunda çıkan kavgaları ise hiç saymıyorum.

MECLİS'TE BİR İLK

Bu Meclis'te çok şey oldu ama bir şey ilk kez yaşandı.

Bir siyasi parti lideri ilk kez Meclis kürsüsünden mermi attı.

Hem de bir değil tam 5 kez kürsüden avuç dolusu mermi attı.

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener'i kastediyorum.

Zaten bunu yapan başka bir lider yok. Akşener ilk örnek, dilerim son örnek olur.

Olay dün İYİ Parti'nin Meclis grup toplantısı sırasında yaşandı.

AVUÇ AVUÇ MERMİ

Akşener sözü İYİ Parti İstanbul İl Başkanlığı'na isabet eden mermi konusuna getirdi. Ardından avuç avuç boş kovani grup kürsüsünden attı. O kürsü Meclis kürsüsüdür. O kürsüden bir siyasi parti liderinin mermi atması, sokaktaki vatandaşa olumlu bir mesaj olur mu?

Meral Akşener gibi 90'lı yıllardan beri siyasetin içinde olan bir lider, Meclis Başkanvekilliği ve İçişleri Bakanlığı yapmış birisi bunu nasıl yapar?

İL BAŞKANLIĞINA MERMİ

İYİ Parti İstanbul İl Başkanlığı'na silahlı saldırı haberi üzerine herkes harekete geçti. İçişleri Bakanlığı 24 saat geçmeden faili tespit edip gözaltına aldı. Adalet Bakanlığı derhal soruşturma açtı. Siyasi partiler olayı kınadı. Yani demokratik bir hukuk devletinde ne yapılması gerekirse yapıldı.

Meral Akşener ne yaptı?

Daha olayın ne olduğu anlaşılmadan Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı hedef gösterdi. "Recep Bey'in tehdidi ile partimiz kurşunlanmıştır" dedi.

İstanbul İl Başkanlığı'nın önüne gitti, "14 Mayıs'ta oylarınızı Millet İttifakı'ndan yana kullanacaksınız. Bu kadına oy vereceksiniz. Kılıçdaroğlu'na oy vereceksiniz" diye açıklama yaptı.

Silahlı saldırı olmuş, sizin bunun faili olarak Cumhurbaşkanı'nı gösterecek kadar gözünüz dönmüş ama kurşunlanmış camın önüne geçip bu kadına oy verin diyorsunuz. Onun yeri ve zamanı mı?

Neyse.

BEKÇİNİN İFADESİ

Olayın faili bekçi M.E.'nin ifadesinden olayın nasıl olduğunu paylaşmıştım. İnşaat bekçisi M.E., ifadesinde hırsızları korkutup kaçırtmak için ateş açtığını ayrıntılı bir şekilde anlatıyor.

Ha Meral Akşener bundan tatmin olmamış olabilir. Ama Allah aşkına bunun yolu Meclis kürsüsünden mermi atmak mıdır?

MİLLETVEKİLİ LİSTELERİNDE NE OLUYOR

SİYASETİN tecrübeli isimlerinden eski Meclis Başkanı Cemil Çiçek, “Seçim zamanı, siyasetçinin mahşer meydanıdır” der. Milletvekili listeleri nedeniyle milletvekili adayları açısından mahşer öncesi prova yaşanıyor. CHP çok hareketli. Temel Karamollaoğlu’nun geliştirdiği ittifak içi ittifak formülü Ali Babacan’ın tutumu nedeniyle çöktü. Şimdi 5 parti ortak liste için hummalı bir çalışma yapıyor. Liste bir ölçüde şekillendi. Liderlere sunulmaya başlandı. Kılıçdaroğlu’nun işi zor gözüküyor. Çünkü omuzlarında 5 parti artı Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş var.

ADAY OLMADILAR

CHP’de Kılıçdaroğlu’nun talimatı üzerine Selin Sayek Böke, Bülent Kuşoğlu, Onursal Adıgüzel, Seyit Torun, Engin Özkoç, Muharrem Erkek ve Ahmet Akın, Gürsel Tekin ile Candan Yüceer milletvekilliği adaylığı için başvuru yapmamıştı.

SAĞA SELAM

Kılıçdaroğlu, sağ seçmene mesaj verebilecek simge isimlere milletvekili listelerinde yer vermeye çalışıyor. Merhum Muhsin Yazıcıoğlu’nun oğlu Furkan Yazıcıoğlu’nun Sivas yerine İstanbul’dan aday gösterileceği söyleniyor. Kılıçdaroğlu’nun şehit başbakan Menderes’in torununa da milletvekili adaylığı teklif ettiği ancak Prof.Dr. Adnan Menderes’in kabul etmediği ifade ediliyor.

BAŞKANLAR KAÇ VEKİLLİK İSTEDİ

Bu arada 10 gün önce Ekrem İmamoğlu, Mansur Yavaş ve Canan Kaftancıoğlu’nun Kılıçdaroğlu’na milletvekili adaylarıyla ilgili bir liste verdikleri söyleniyor.

Ekrem İmamoğlu’nun 30 kişilik, Canan Kaftancıoğlu’nun 4’ü il yönetiminden olmak üzere 6 kişilik, Mansur Yavaş’ın ise 2 kişilik liste verdiği ifade ediliyor. Seçim kampanyasında Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş etkisinden yararlanan Kılıçdaroğlu, sıra milletvekili listelerine gelince işi sıkı tutuyor. Kılıçdaroğlu, Trabzon’da, “Evladım” dediği Ekrem İmamoğlu’na yakın isimleri ise milletvekili listelerinden çiziyor. Kılıçdaroğlu aynı operasyonu cumhurbaşkanı adayı gösterdiği sırada Muharrem İnce’ye yapmıştı.

AKŞENER’E TEKLİF

Salı günü önemli bir gelişme yaşandı. Kılıçdaroğlu, Akşener’le görüşerek 30 ilde ortak liste ile girilmesi teklifinde bulundu. İYİ Parti seçimlere kendi adı ve logosuyla

girme kararı aldı. Ancak Kılıçdaroğlu'nun önerisi üzerine Akşener'in parti yetkililerine 30 il üzerinde çalışma yapmaları yönünde talimat verdiği söyleniyor. Akşener tavrını cuma günü netleştirecek. İYİ Parti'nin ayrı girmesi durumunda 5 parti seçimlere CHP listelerinden girecek.

AKŞENER NEREYE KOŞUYOR

Meral Akşener bir süredir akıl almaz yanlışlar yapıyor.

Hem partisini hem kendisini hızla aşağıya çekiyor.

1- Bu süreç, Saraçhane şovu ile başladı. Ekrem İmamoğlu ile çak yapması geriye gidişin ilk adımı oldu.

2- “Kumar masasında da noter masasında da olmayacağız” diyerek hışımla terk ettiği 6'lı Masa'ya süt dökmüş kedi gibi geri döndü.

3- İYİ Parti İstanbul İl Başkanlığı'na isabet eden merminin üzerine atlayıp Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı hedef gösterdi. Ama olayın bir inşaat bekçisinin hırsız kovalaması olduğu ortaya çıkınca inandırıcılığını kaybetti.

4- Meclis kürsüsünden mermi atarak tüy dikti.

MERMİ ATARAK MI ANILIR

Akşener'i izlerken kanım dondu. Hepsi menfur bir suikaste kurban giden ya da vahşice katledilen Sinan Ateş, Ömer Halisdemir, Gaffar Okkan, Uğur Mumcu, Yasin Börü, Eren Bülbül, Aybüke Öğretmen, Özgecan Aslan, Şule Çet, Ceren Damar'ın isimleri sayılıp avuç dolusu mermi atılarak mı anılır? Tam aksine o canları aramızdan alan mermiye, silaha lanet okunur.

Meral Hanım'ın ne yaptığını anlayan varsa beri gelsin.

Esfender KORKMAZ

Dış soygunun ortağı kim?

6 Nisan 2023 Perşembe

Ticaret Bakanı Mehmet Muş, Mart ayında ihracatın 23,6 milyar dolara çıktığını belirterek, **"Bu rakam tüm zamanların en yüksek aylık ihracat rakamıdır."** dedi. Ama bu sene ilk üç aylık dış ticaret açığının da tüm zamanların en yüksek açığı olduğunu söylemedi.

Bir hükümetin dış ticaret açıklarına çözüm getirmek yerine algı yaratması, gerçekleri halktan gizlemeye çalışması demektir.

Dış ticaret açıkları, başkanlık sisteminden sonra arttı. Dış ticaret açıkları ve cari açık, bir ülkenin ekonomik ilişkiler nedeni ile kaynak kaybetmesi demektir. Sonucu ekonomik istikrarın bozulması, ülkenin yoksullaşması demektir. Bu gün yaşamakta olduğumuz ekonomik sorunların temelinde dış açıklar var.

Türkiye neden dış açık veriyor? İki nedeni var;

* Birisi üretimin ithalata bağımlı üretim yapısı;

* İkincisi ve daha önemlisi, Rusya ve Çin ithalat kartelidir.

Üretimi ithal girdi bağımlılığından kurtarmak için, ithal girdinin yoğun olduğu sektörlerde, ithal ikamesi politikası uygulamak gerekir. Bu girdileri içerde üretecek olanlara yüksek teşvik vermek gerekir. Ayrıca geçici de olsa, devletin yatırım yapması gerekir.

Bu günkü iktidar; üretimi ithal girdi bağımlılığından kurtarmak gibi bir niyet açıklamadı.

Dış ticaretimizde Rusya ve Çin ithalat karteli daha önemlidir.

Ticaret bakanlığının verilerine göre Mart ayında, en fazla ithalat yaptığımız ilk beş ülke içinde Rusya ve Çin ilk sırayı alıyor. Ama en fazla ihracat yaptığımız ülkeler içinde yer almıyor. İhracatta ilk sırayı Almanya ve ABD alıyor.

Tüm ülkeler itibari ile dış ticaret verilerini TÜİK açıklıyor. Henüz Mart ayı verilerini açıklamadı. Ancak 2022 ve 2023 ilk iki aylık verilerinden Rusya ve Çin'le olan dış ticaret ilişkilerimizi görebiliriz.

2022 yılında dış ticarete;

* AB' ye 9,8 milyar dolar ve ABD' ye 1,7 dolar dış ticaret fazla verdik.

* Çine 38 milyar dolar, Rusya ya 49,5 milyar dolar, bu iki ülkeye karşı toplam 87,5 milyar dolar açık verdik.

* Rusya ve Çin'e olan dış ticaret açığımız, toplam dış ticaret açığının yüzde 80'ini oluşturdu.

* Batı sömürsünü takıntı haline getirenler, Rusya ve Çin gerçeğini neden görmüyorlar?

2022 DIŞ TİCARET			
	İHRACAT	İTHALAT	FARK
TOPLAM	254,2	363,7	-109,5
AB(milyar dolar)	103,1	93,3	9,8
Yüzde Pay	40,6	25,6	
ABD(milyar dolar)	16,9	15,2	1,7
Yüzde Pay	6,6	4,2	
RUSYA(milyar dolar)	9,3	58,8	-49,5
Yüzde Pay	3,7	16,2	45,2
ÇİN(milyar dolar)	3,3	41,3	-38,0
Yüzde Pay	1,2	11,4	34,7
RUSYA+ÇİN (milyar dolar)	12,6	100,1	-87,5
Yüzde Pay	4,9	27,6	80

Rusya ve Çin'den ithalatımızı yarı yarıya azaltabiliriz.

Rusya'dan ithalatımızın yüzde 37'si gizli veri olarak geçiyor. Gizli ver Petrol ve doğalgazdır. Medyada Türkiye'nin Rusya'dan pahalı doğalgaz aldığı sık sık yer aldı. Alternatifleri aranabilir veya pazarlık yapılabilir. Bu konuda neden adım atılmıyor?

İkinci sırada, Demir çelik geliyor. Çözüm uzun vadede ancak olabilir.

Üçüncü sırada, tahıl, hayvansal ve bitkisel yağlar geliyor. Rusya'ya verdiğimiz parayı çiftçiye destek olarak versek, ithalata gerek kalmaz. Hükümet neden bu yola baş vurmuyor?

Çine gelince; Çin'den ithalatımızı üçte bire indirebiliriz.

Çin'den ithalatımız içinde önemli yer tutan, her türlü gemi ve tekne ithalatını kesmek için içinde bu sektörü düzene sokmamız gerekiyor. Gemi ve tekne yapımı Türkiye de başı bozuk ve spekülâtif bir yapıdadır. Bu sektörde işçilik teklifini bile Euro üstünden veriyorlar. Bu sektör için özel yasa çıkarılırsa ve yeni yatırımlar şartlı desteklenirse, Çin'den ithalatın önü kesilir.

Çin'den ithal ettiğimiz Mobilya, tekstil, deri-kösele, plastik eşya ve oyuncak ve bisiklet ithalatını tamamıyla durdursak bile, arz-talep dengesi ve piyasa düzeni bozulmaz.

Eğer Rusya ve Çin'den ithalatı yarı yarıya düşürürsek, Türkiye'nin cari açığı sıfır oluyor.

Muhalefet bu işin üstüne neden gitmiyor?

Bu kadar soygun ortaksız olmaz. Ortak kim araştırılmalıdır.

Düyunu Umumiye'de batı ülkeleri Osmanlıdan dış borç alacaklarını alıyordu. Bugün o gün ise Rusya ve Çin ve içinde ortakları her kimse, ülkeyi soydular.

İbrahim Kahveci

Nereden baksan dökülüyor...

Hep karamsarlık hep karamsarlık... Nereye kadar?

Aynaya baktığımda kendime de çok soruyorum; neden bu kadar karamsarım diye?

Oysa dışarıda hayata karşı pozitif olduğumu söyler dostlarım... O zaman nedir bu ülke yönetimine ve ekonomiye karşı karamsarlığım?

AK Parti üzerinden bir düşmanlık mı besliyorum; ya da aç kalırız yedirmeyiz dedikleri Reis karşıtlığı vs mi var?

Net olarak söyleyeyim: Hiç umurlarımda değil...

Ülkemin geleceği, evlatlarımızın geleceği söz konusu ve bu yolda hiç kimseyi umursamam. Daha iyi bir gelecek için daha müreffeh bir yarınlar için, evlatlarımız için, ülkemiz için tüm gücümüzle çalışmalıyız.

Bakın mutlu mutlu açıklamalara... İhracatımız artmış.

12 aylık toplam ihracatımız %8,6 artışla 255,7 milyar dolara ulaştı. Ama ithalatımız ise %25,8 artışla 373,6 milyar dolar oldu.

Efendim ithalat enerji faturasındanmış? İyi ama enerji hariç ithalatımız da %21,9 artışla 280,5 milyar dolar oldu.

Hatta mart ayı itibari ile enerji faturası düşmesine rağmen ithalatımız arttı. Altın ve enerji hariç dış açık bozulmaya devam ediyor.

06.04.2023

Dün adeta faiz günü oldu. Bütün ekonomi haberleri faizlerdeki yükselişe işaret ediyordu. Banka ilanlarına baktım: 100 bin liraya 2500 lira aylık faiz veriyorlar. Bu ne demek biliyor musunuz? Yıllık %35,0 faiz demektir.

Ortada Nass... Var deyip faizi yüzde 35'lere çıkartıp 2003 sonrası en yüksek faiz veren hükümet oldular.

Ne diyorlarsa tersi yani...

Cari fazla dediler, cari açık 8 milyar dolardan 52 milyar dolara çıktı.

Üretim-Yatırım-İstihdam-İhracat dediler ama üretim adeta yerinde sayarken tüketimi patlattılar. İhracat, dış fazla işi ise tam bir hikâye. Üretemiyor ama feci şekilde tüketiyoruz. Bu da bizi, yani ülkemizi tüketiyor.

Seccade için yeri göğü inleyenler Nass... Ortadan kalkarken adeta sessiz birer varlık türünü oynamaya başladılar. Bu da ilginç...

NEBATİ'NİN DURUMU?

Sayın Bakan modelin devam edeceğini, dünya tersini yapsa da bizim doğru yaptığımızı vs vs söylüyor...

Söylüyor ama bence boşuna... Çünkü Bakanlık atama yetkisi olan tek kişi Cumhurbaşkanı... O Cumhurbaşkanı da Mehmet Şimşek ile önce açıktan şimdi ise gizliden görüşmelerini devam ettiriyor.

Kısacası Sayın Nebati hoş bir rüya görmektedir.

Seçimden sonra ortada ne Nass... Kalır, ne Nebati kalır ne de model kalır.

Ama hepsinden önemlisi kim kazanırsa kazansın Nebati'nin işi bitmiştir. Bunu görmek için sadece göz yeterlidir.

Dün manşetimizde vardı ama tekrar edeyim:

Heterodoks politikalar bitti... (Yani patladı, dengeleri alt-üst etti)

Ortodoks aranıyor.

Bu kadar basit.

06 Nisan 2023, Perşembe

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Akşener mermileri PKK'nın yoldaşlarına fırlatmalıydı

Geçen hafta İyi Parti İstanbul İl Başkanlığı'na isabet eden bir mermi gündeme bomba gibi düşmüştü. İyi Parti Lideri **Meral Akşener**'in bu olayı siyasi istismara dönüştürmesi uzun sürmedi. Önce bu olaydan Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ı sorumlu tuttu. İstismar bununla da bitmedi. Devamında **Kılıçdaroğlu**'na ve İyi Parti'ye oy istedi.

Sonrasını biliyorsunuz. İyi Parti'ye isabet eden bu merminin, inşaatta hırsız kovalayan bir özel güvenlik görevlisinin silahından çıktığı açıklandı. Güvenlik görevlisi ve silah da ele geçirildi.

Akşener gibi tecrübeli bir siyasetçinin, "**Cumhurbaşkanı Erdoğan partimizi kurşunlattı**" gibi akıl almaz bir iddiayı ortaya atması için kırk kez düşünmesini beklersiniz. Diyelim ki ağzınızdan böyle korkunç bir iddia çıktı. Gerçeğini öğrenince haksız yere suçladığınız insandan özür dilersiniz.

ONU HIÇ İYİ GÖRMEDİM

Akşener bunların hiçbirini yapmadı. İyi Parti Meclis Grup Toplantısı'nda kameraların karşısına geçti, özür dilemek yerine suçlamalarını daha ileri noktaya taşıdı. **Akşener**, kendisinden özür bekleyen kamuoyuna, "**Hadi be oradan, çok beklersin**" gibi tuhaf ifadeler kullandı. Gerçek ortaya çıkmasına rağmen, kurşunlanma konusundaki iftiralarını sürdürdü ve "**Tüm mermilere göğüs gereceksiniz, söz mü**" şeklinde biten bir konuşma yaptı. Ardından da yanında getirdiği mermi kovanlarını etrafa fırlattı.

Akşener'in konuşmasını birkaç kez izledim. Hareketler, vurgular, jest, mimik çok tuhaf geldi bana. İyi değil gerçekten, hiç normal görünmüyor. **Meral** Hanım kusura bakmasın ama o görüntülerde bir "**siyasi tükenmişlik**" ve "**siyaset üretemeyen bir genel başkan**" gördüm. Mermi fırlatma işi kimin aklına geldiyse siyaseten hiç doğru bir şey yapmadı. Bu tiyatronun asla oy getireceğini düşünmüyorum.

BU ÖFKE KİME MERAL HANIM?

Aslında **Akşener**'i anlayabiliyorum. Önce ağır suçlamalarda bulunarak bir daha dönmek üzere masadan kalktı. Sonra **Kılıçdaroğlu** ile yaptığı 15 dakikalık görüşme sonrası masaya oturmak zorunda kaldı. İnandırıcılığını iki kez yitirdi. CHP'den gelen sifon çekme hakaretlerini, HDP'den gelen sert eleştirileri, PKK'dan gelen tehditleri sineye çekmek zorunda kaldı. Partisinin oyu ilk kez yüzde 7'nin altına düştü ve bir daha yükselişe geçemedi.

Belki de PKK'yı eleştirememenin, HDP'ye itiraz edememenin, partisinin hızla eriyişini durduramamanın yarattığı öfkeyi bu şekilde dışa vurmayı tercih ediyordur. Ama samimi durmuyor **Meral** Hanım.

Akşener'in o mermi kovanlarını PKK'lılara ve Meclis'teki yoldaşlarına fırlatması gerekiyordu. Belki o zaman daha inandırıcı olurdu. Ancak HDP ve CHP'nin her dayatmasını kabul etmek zorunda olan kanatları kırılmış bir **Akşener** var artık karşımızda. O da PKK'ya fırlatamadığı mermileri AK Partililere fırlatarak günü kurtarmaya çalışıyor. Ama artık o işler öyle kolay olmuyor **Meral** Hanım.